

Dosarul nr. 3r-131/23

2-14059848-01-3r-26052023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, D. Băbălău, E. Palanciuc)

DECIZIE

06 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul depus de Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen,

în cauza de contencios administrativ la cererea depusă de Nemerenco Valeriu privind intentarea procedurii de executare și executarea actului judecătoresc,

împotriva încheierii din 13 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a încetat procedura de executare inițiată la cererea depusă de Nemerenco Valeriu în temeiul hotărârii din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă:

La 04 aprilie 2022, Nemerenco Valeriu a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere privind executarea hotărârii din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care s-a anulat dispoziția Primarului General Interimar al mun. Chișinău nr. 175-dc din 14 mai 2019 Cu privire la eliberarea dlui Valeriu Nemerenco din funcția de pretor al sectorului Buiucani. S-a restabilit Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău. S-a obligat Primarul General al mun. Chișinău să-i achite lui Nemerenco Valeriu, salariul pentru absența forțată de la muncă pentru perioada 15 mai 2019 – 03 decembrie 2020. S-a încasat de la Primarul General al mun. Chișinău în beneficiul lui Nemerenco Valeriu prejudiciul moral în sumă de 10 mii lei, care prin decizia din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost anulată doar în partea admiterii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, fiind declarată inadmisibilă pretenția privind repararea prejudiciului moral. În rest hotărârea din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a menținut.

Prin încheierea din 11 august 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursurile depuse de către Primarul General al mun. Chișinău și Nemerenco Valeriu s-au declarat inadmisibile.

Prin încheierea din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a încetat procedura de executare inițiată la cererea depusă de către Nemerenco Valeriu în temeiul hotărârii din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motivul atingerii scopului ei.

Prin decizia din 21 septembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul depus de Nemerenco Valeriu și s-a anulat încheierea din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Prin încheierea din 13 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost încetată procedura de executare la cererea depusă de Nemerenco Valeriu privind executarea hotărârii din 03 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 31 martie 2023 Nemerenco Valeriu, reprezentat de Rusu Eugen, a depus recurs împotriva încheierii din 13 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, anularea încheierii contestate, rejudecarea cauzei în alt complet de judecată.

La 30 mai 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primarului General al mun. Chișinău copia recursului depus de Nemerenco Valeriu, reprezentat de Rusu Eugen creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței (f.d.212)

Prin referința din 04 septembrie 2023 Primarul General al mun. Chișinău a solicitat declararea cererii de recurs ca inadmisibilă.

În conformitate cu art.191 alin.(5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților.

Examinând recursul, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 249 alin. (3) din Codul administrativ, executarea este inițiată printr-o cerere a creditorului executării. Deciziile în procedura de executare se emit prin încheiere, care poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 zile.

Totodată, în sensul art.241 alin.(3) din Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art.233 din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Prin prisma dispozițiilor art. 236 alin.(2) lit. d) din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ coroborate cu prevederile art. 241 alin.(3) și art.242 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit.

Concomitent, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit căroro procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Subsecvent, potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Conform art.97 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Din actele cauzei rezultă că, la 13 martie 2023 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea, prin care s-a încetat procedura de executare la cererea depusă de Nemerenco Valeriu privind executarea hotărârii din 03 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.175-180).

Materialele cauzei atestă că, la 24 martie 2023, Curtea de Apel Chișinău a notificat reprezentantului recurentului Nemerenco Valeriu, avocat Rusu Eugen, copia încheierii recurate, prin intermediul poștei electronice erusu04@gmail.com (f.d.182), indicată în mandatul anexat la materialele cauzei (f.d.172).

Mai mult ca atât, recurentul Nemerenco Valeriu și reprezentantul său, avocatul Rusu Eugen au fost prezenți în ședința de judecată a Curții de Apel din 13 martie 2023, când a fost pronunțată încheierea contestată.

Distinct, se reține că încheierea nominalizată a fost plasată pe Portalul Național al Instanțelor: www.cab.instante.justice.md la data de 18 martie 2023.

La 31 martie 2023, Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, a depus recurs împotriva încheierii din 13 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.184-207).

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art.249 alin. (3) din Codul administrativ, care cert, expres și imperativ stipulează că, deciziile în procedura de executare se emit prin încheiere, care poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 zile.

Însă, ignorând prevederile legale ce guvernează procedura de exercitare a căii de atac în ordine de recurs în secțiunea I, Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen a depus recursul la 31 martie 2023 (f. d. 184-207). Recurentul nu a solicitat repunerea în termenul de depunere a recursului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice.

În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că, transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

În speță, mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului judecătoresc la adresa electronică a lui Rusu Eugen, lipsesc.

Din cele menționate rezultă că, momentul recepționării documentului electronic (copia încheierii Curții de Apel Chișinău) se va considera momentul intrării acestuia în sistemul informațional - adresa electronică: erusu04@gmail.com, indicată în mandatul avocatului.

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 03 zile prevăzut la art.249 alin. (3) din Codul administrativ, pentru prezentarea recursului, urma să curgă începând cu 25 martie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării reprezentantului recurentului a încheierii Curții de Apel Chișinău (f.d. 182) și care urma să expire la 27 martie 2023, zi de luni, inclusiv. Însă, necătând acestui fapt, Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, a depus recursul împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău la 31 martie 2023, cu încălcarea evidentă a termenului de depunere a recursului.

Subsecvent, instanța de recurs învederează că hotărârile instanțelor judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul național al instanțelor de judecată, în regim real (pct.7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, rolul instanței de judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea hotărârii judecătorești, iar Nemerenco Valeriu, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz prin depunerea recursului în conformitate cu art.242 din Codul administrativ.

În speță, culpa că Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, a depus tardiv cererea de recurs nu se datorează Curții de Apel Chișinău, care a respectat corespunzător prevederile legale de notificare a actului de procedură, dar ultimului care nu a întreprins suficiente măsuri, după cum sugerează și jurisprudența CEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul prevăzut la art.249 alin. (3) din Codul administrativ, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturilor sale procedurale.

La acest capitol se rețin prevederile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care statuează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.249 alin. (3) din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage drept consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În conformitate cu prevederile art.65 alin.(1), (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Din materialele cauzei, precum și din conținutul recursului depus de Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, instanța de recurs reține că, ultimul n-a făcut uz de prevederile art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ și nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului.

Din cele menționate, se impune declararea recursului depus de Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, ca inadmisibil, în temeiul art.243 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal, atrage în consecință decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În conformitate cu art.36 alin.(2) din Codul administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție amintește că art.6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia de a declara recursului depus de Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, ca inadmisibil.

Conform articolelor 230 și 243 alin. (1), lit. a) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se declară inadmisibil recursul depus de Nemerenco Valeriu, reprezentat de avocatul Rusu Eugen, împotriva încheierii din 13 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Nemerenco Valeriu privind intentarea procedurii de executare și executarea actului judecătoresc.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi